

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA DENİZCİLİK
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 30.10.2000 Sayı: 24215)

Kanun No
4592

Kabul Tarihi
26.10.2000

MADDE 1. – 5.5.1997 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA DENİZCİLİK ANLAŞMASI**

Bundan böyle Taraflar olarak adlandırılacak Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, aralarındaki ticarî deniz faaliyetlerini eşitlik ve karşılıklı yarar ilkeleri çerçevesinde geliştirmek ve uluslararası denizciliğin gelişmesine katkıda bulunmak arzusuyla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

MADDE 1

Amaçlar

Bu Anlaşmanın amaçları;

- Taraflar arasında denizcilik ilişkilerinin geliştirilmesi,
- Seyir güvenliği konusunda en iyi koordinasyonun sağlanması ve deniz güvenliğinin artırılması,
- Taraflarda mevcut gemi inşa, tamir ve onarım tesislerinin kullanılmasının teşvik edilmesi,
- Bütün olarak Taraflar arasındaki ticarî ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve artırılması,
- Azerbaycan’da mevcut limanların yeniden yapılması ve modernizasyonu açısından deniz gemilerinin temini, teknik teçhizat ve Azerbaycan Denizcilik Teşkilâtının hizmet personelinin eğitimini de içerecek şekilde işbirliğinin yapılmasıdır.

MADDE 2

Tanımlar

Bu Anlaşmanın amaçlarına uygun olarak,

1. “Bir Tarafın gemisi” terimi, bu Tarafın gemi kütüğüne kaydedilmiş ve ilgili Tarafın kendi mevzuatına uygun olarak bayrağını taşıyan her çeşit ticarî gemiyi ifade eder. Ancak bu terim savaş gemileri, diğer askerî gemiler, hidrografik, oşinografik ve bilimsel araştırma gemileri, balıkçı gemileri, ticarî amaçlar dışında çalışan gemiler, liman hizmetlerine mahsus, özellikle kılavuzluk, römorkaj ve limanlarda giriş-çıkışlarda yol gösteren, kurtarma yapan, denizde eşlik eden gemiler ile tehlikeli atık maddeler taşıyan ticarî gemileri kapsamaz.

2. “Mürettebat” terimi, her iki tarafça uygulanabilecek uluslararası sözleşmelere uygun olarak, sefer süresince gemide, geminin yönetimi, işletilmesi ve bakımıyla ilgili görevlerin ifası amacıyla adı mürettebat listesine kaydedilen gemi kaptanı, gemi zabıtları, tayfalar ve istihdam edilen diğer kimseleri ifade etmektedir.

3. “Yolcular” terimi, yolcu listesine dahil olan ve seyir veya hizmet amacıyla gemide herhangi bir işle meşgul olmayan ve çalışmaya teşvik edilmeyen kişi anlamına gelecektir.

4. “Gemicilik Müesseseleri” terimi, millî gemi sicilinde belirtilen gemi sahiplerinin temsilcileri istisna olmak kaydıyla, Taraflardan birinin ülkesinde daimî ikamet yeri olan gemicilik müessesesini, cemiyetini veya onların sahiplerini kapsar.

5. “Limanlar” terimi, taşımacılığa yönelik gemi hizmetleri için resmî olarak izin verilen ve uluslararası denizciliğe açık olan yerler anlamına gelecektir.

6. “Yetkili makamlar” terimi,

– Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafında; “Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı”nı,

– Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti tarafında; “Hazar Deniz Gemiciliği”ni ifade eder.

MADDE 3

Uygulama Alanı

1. Bu Anlaşma, 2. maddenin 1. paragrafında yeralan hükümler saklı kalmak kaydıyla, Türkiye Cumhuriyeti ülkesi ve Azerbaycan Cumhuriyeti ülkesindeki denizcilik faaliyetlerinin tümünde uygulanır.

2. Bununla beraber bu Anlaşmanın hükümleri kabotaj uygulamalarına yönelik ve Taraflardan her birinin yürürlükteki kanun, tüzük ve yönetmeliklerine uygun olarak kendi bayrağını taşıyan gemileri için saklı tuttuğu faaliyetleri ve özellikle liman hizmetleri, römorkaj, kılavuzluk, kurtarma ve denizde yardım, tarafların balıkçılık faaliyetlerine uygulanmaz.

MADDE 4

Uygulamaya İlişkin Hükümler Taraflar, deniz ticaretinde serbestlik ilkesine bağlılıklarını teyid ederler. Taraflar ülkeleri arasındaki denizcilik faaliyetlerinin gelişmesine mani olacak engellerin kaldırılması ve bu faaliyetlerden kaynaklanan çeşitli denizcilik faaliyetlerinde işbirliği yapmak üzere mutabık kalmışlardır.

MADDE 5

Limanlarda Gemilere Yapılacak Muamele

1. Taraflardan her biri, kendi limanlarında, limana kabul, serbestçe giriş-kalış ve ayrılış, liman tesislerinin kullanımıyla ilgili olarak kendi gemilerine uyguladığı muameleyi diğer tarafın gemilerine de aynen sağlar, keza seyrüsefer ile ilgili diğer hususlarda ve ticarî işlemler konusunda gemiler, mürettebat, yolcular ve yükler için, kendi gemilerine uyguladığı muamelelerin aynısını diğer taraf gemilerine de sağlar. Bu hüküm, özellikle yükleme ve boşaltma kolaylıkları ile rıhtımlarda yer tahsisini amaçlamaktadır.

2. Taraflar, limanlarla ilgili kendi mevzuatları, tüzük ve yönetmelikleri çerçevesinde, gemilerin limanlarda bekleme sürelerini kısaltmak ve anılan limanlarda yürürlükte bulunan idarî, gümrük ve sağlık işlemlerini basitleştirmek amacıyla gerekli tedbirleri alırlar.

3. Bu maddede yer alan hükümler, üçüncü ülkelerin bayrağını taşıyan gemilerin, Tarafların limanları ve üçüncü ülke limanları arasında yapılan deniz taşımacılığına katılmalarına uygulanmaz.

MADDE 6

Gemilerin Tâbiyeti ve Gemi Belgeleri

1. Taraflardan her biri, diğer Tarafın yetkili makamları tarafından kendi kanun ve tüzüklerine uygun olarak düzenlenmiş olup, diğer Taraf gemilerinde bulunan belgelerde belirtilen gemilerin tâbiyetini tanıyacaktır.

2. Taraflardan birinin yetkili makamları tarafından kendi bayrağını taşıyan gemiler için verilen veya tanınan gemi belgeleri, diğer Tarafça da tanınacaktır.

3. 1969 tarihli Gemilerin Tonajlarını Ölçme Uluslararası Sözleşmesine veya yürürlükteki mevzuata göre düzenlenmiş tonaj belgelerine sahip Taraflardan her birinin gemileri, diğer Tarafın limanlarında yeniden ölçüm işlerinden muaf tutulacaktır. Taraflardan birinin tonaj ölçme sistemini değiştirmesi halinde bu Taraf, eşdeğer şartları belirlemek amacıyla diğer Tarafı bu değişikliklerden haberdar edecektir.

MADDE 7

Gemi Adamlarının Kimlik Belgeleri

Taraflardan her biri, diğler Tarafın yetkili makamlarınca gemi adamlarına verilmiş olan kimlik belgelerini tanır. Bu kimlik belgeleri, Türkiye Cumhuriyeti bakımından “Gemi Adamı Cüzdanı”, Azerbaycan Cumhuriyeti bakımından ise “Deniz Kitapçığı”dır.

MADDE 8

Konaklama Limanlarında Gemi Adamlarının Hak ve Yükümlülükleri

1. Bu Anlaşmanın 7. Maddesinde zikredilen kimlik belgeleri hamili mürettebat personel, 2. maddede tanımlandığı gibi isimleri gemi mürettebat listesinde ve gemi kaptanı tarafından liman yetkililerine sunulan personel listesinde yer almak kaydıyla, gemi limanda bulunduğu sürece, vize almaksızın karaya çıkabilir ve konaklama limanının bulunduğu bölge hudutları içinde konaklayabilir.

2. Söz konusu mürettebat personeli karaya çıkış ve gemiye dönüşlerinde düzenleyici kontrollere uyacaktır.

MADDE 9

Gemi Adamlarının Transit Geçiş ve Konaklama Hakları

1. 7. Maddede zikredilen kimlik belgeleri hamili mürettebat üyeleri, her bir Tarafın ülkesine giriş şartlarını yerine getirerek ve gerektiğinde vize alarak, ister bu Tarafın limanında bulunduğu gemiye atandığı göreve gitmek için, isterse kendi ülkesine dönmek için, görev emrine sahip olmak koşuluyla, diğler Tarafın ülkesinden transit geçiş hakkına sahiptir.

2. 7. Maddede zikredilen kimlik belgesini taşıyan mürettebat üyesi, diğler Tarafın limanında sağlık nedenleri, hizmet amaçları veya yetkili mahallî makamlarca geçerli sayılan başka nedenlerle gemiden ayrıldığı takdirde, söz konusu mahallî makamlar ilgili şahsa, hastaneye kaldırıldığında ülkede kalmak, kendi ülkesine dönmek veya diğler bir limana gitmek için gerekli izni verecektir.

3. Taraflar millî mevzuatları çerçevesinde, 7. Maddede belirtilen kimlik belgeleri hamili olan, ancak sakıncalı kabul edilen kişilerin kendi ülkelerine girişlerini yasaklama hakkını saklı tutarlar.

MADDE 10

Gemi Mürettebatı Hakkında Hukukî Kovuşturma

1. Taraflardan birinin adli makamları, geminin bayrağını taşıdığı ülkenin Konsolosluk yetkilisinin onayı veya talebi olmadıkça, diğler taraf gemisinde Kaptan ile mürettebat arasında ücret veya hizmet sözleşmesinden doğan ihtilaflara bakmaya yetkili değildir.

2. Taraflardan birinin gemisi diğ er Tarafın limanında bulunduğ u sırada, geminin bulunduğ u yerdeki mahallî, idarî ve adlî makamlar ař ađ ıdaki durumlar hariç tutulmak üzere gemide iř lenen suçlar vesilesiyle müdahalede bulunamazlar;

a) Eđ er müdahale talebi gemi yetkilisince veya onun rızası ile yapılmış ise;

b) İř lenen suç veya sonuçları, karadaki veya limandaki sükûnet ve kamu düzenini bozacak veya kamu güvenliđ ini tehlikeye dūř urecek nitelikte ise;

c) Suç, mürettebat dış ındaki bir kişiye karş ı veya mürettebat dış ındaki bir kişi tarafından iř lenmiş se;

d) Uyuş turucu ve silah kaçaş cılığ ının önlenmesi için cezaî kovuş turma gerekiyorsa.

3. Bu madde hükümleri, her iki Tarafça uygulamaya konulan uluslararası sözleşmeler çerçevesinde mahallî makamların gümrük mevzuatı düzenlemeleriyle, kamu sağ ılığ ı, gemilerin ve limanların güvenliğ i, insan hayatının korunması, yük güvenliğ i, yabancıların ülkeye kabulü ve tehlikeli maddelerin taş ınması ve deniz kirliliğ inin önlenmesine yönelik diğ er koruma tedbirlerini uygulamaya koyma haklarına hanel getirmez.

MADDE 11

Tehlikedeki Gemiler

1. Taraflardan birinin gemisinin, diğ er Tarafın sahili ađ ılığ ında karaya vurmaması veya oturması veya herhangi bir hasara uğ raması halinde bu Tarafın yetkili makamları;

– Geminin bayrağ ını taş ıdığ ı devletın Diplomatik ve Konsolosluk temsilcisine yükümlülüklerini yerine getirmesi için haber verecektir;

– Kendi bayrağ ını taş ıyan bir gemiye sağ layacağ ı koruma ve yardımın aynısını sözkonusu gemiye, gemi mürettebatına, yolcularına ve gemi yüküne de sağ layacaktır.

2. Kurtarma iř lemleri ve bunların düzenlenmesi, Denizde Arama ve Kurtarma hakkındaki 1979 tarihli Uluslararası SAR Sözleşmesi (Hamburg) ve ilgili millî mevzuata uygun olarak yürütülecektir.

MADDE 12

Denizcilik Şirketlerinin Gelir ve Diğ er Alacaklarının Transferi

1. Taraflardan her biri, diğ er Tarafın gemicilik şirketlerine, kendi ülke sınırları içinde deniz taşımacılığ ından doğ an gelir ve diğ er kazançlarını, ödemelerini yapmak amacıyla kullanma imkânı sağ lar.

2. Taraflardan her biri, millî kanun ve tüzükleri çerçevesinde aynı şirketlere, kendi ülkesinde yapılması gereken ve yukarıda belirtilen tüm ödemelerin mahsup edilmesini müteakip alınan gelir ve diğ er alacaklarının diğ er Taraf ülkesine transfer hakkını tanıır.

3. Taraflar Anlaşma uyarınca icra edilen taşımacılık işlemlerinde, uluslararası hukukun öngördüğü sigorta ve tazminat hükümlerine riayet ederler.

MADDE 13

Ortak Deniz Komisyonu

1. Taraflar aşağıda belirtilen amaçlarla Ortak Deniz Komisyonu kurmayı kabul ederler;

– Bu Anlaşmanın faydalı bir şekilde yerine getirilmesine ilişkin konuların ele alınması;

– Deniz taşımacılığında karşılıklı ilgiyi çeken konular hususunda görüş teatisinde bulunmak,

– Taraflar arasında deniz ticaretinin gelişmesine katkıda bulunmak.

2. Ortak Deniz Komisyonu, Taraflardan birinin isteği üzerine dönüşümlü bir şekilde Taraflardan birinin ülkesinde toplanır.

3. Ortak Deniz Komisyonu, Tarafların her birinin ilgili yetkili Hükümet makamlarının tayin ettikleri üç temsilciden oluşur.

MADDE 14

Uyuşmazlıklar

Bu Anlaşmanın uygulanmasına ve yorumlanmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklar, Tarafların yetkili makamları arasında karşılıklı anlayış içerisinde çözüme kavuşturulur. Uyuşmazlık devam ettiği takdirde, diplomatik yoldan çözüme kavuşturulur.

MADDE 15

Uluslararası Yükümlülüklerle Bağlılık

Bu Anlaşmanın hiç bir hükmü, Taraflardan her birinin bağlı olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan ve bölgesel düzenlemelerden ve millî mevzuatlarının uygulanmasından doğan hak ve yükümlülüklerine halel getirmez.

MADDE 16

Yürürlüğe Giriş -Fesih

1. Bu Anlaşma, tarafların karşılıklı olarak gerekli yasal işlemlerin tamamlandığını belirten son bildirim tarihinde yürürlüğe girer.

2. Bu Anlaşma, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süre ile geçerlidir ve bu sürenin sonunda her seferinde kendiliğinden otomatik olarak bir yıl süre için uzatılmış sayılır.

3. Bununla birlikte, bu Anlaşma her zaman diplomatik yoldan feshedilebilir. Böyle bir durumda, fesih bildirimini diğer Tarafça alınmasından altı ay sonra bu Anlaşma sona erecektir.

Ankara'da 5 Mayıs 1997 tarihinde her ikisi de hukuken eşit düzeyde geçerli olmak üzere Türk ve Azeri dillerinde, iki asıl nüsha halinde düzenlenmiştir.

Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Azerbaycan Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
2	17	26
12	58	5
42	8	14:16, 39:62

I- Gerekçeli 150 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/302